

“Objectiu a millorar: la salut materna”

La infografia de novembre mostra la **taxa de mortalitat materna** per països agrupats segons l'Índex de Desenvolupament Humà (**IDH**). Aquesta taxa reflecteix el nombre de morts per causes relacionades amb l'embaràs per cada 100.000 nascuts vius. En aquest cas, per motius de claredat en el gràfic, hem dividit les xifres per 14 (la mortalitat més xicoteta, la dels països de desenvolupament humà molt alt), de manera que les xifres a representar són molt menors.

Dividir a l'alumnat en sis grups. Repartir un text de l'annex fotocopiats en cada grup, i demanar que ho lligin.

Han de traure tres o quatre idees que els hagen cridat l'atenció per diversos motius: sorprenents, cridaneres, preocupants, indignants, etc.

A més, poden buscar i ampliar la informació que desitgen.

Després, es posaran en comú. Es va alçant una persona de cada grup per a comentar als altres una de les idees que han apuntat. Només es diu una per torn en una primera ronda, de manera que tots els grups puguin expressar-se. El que aporta cada grup, es va escrivint en la pissarra.

Una vegada acabats aquests passos, es passa a un torn d'intervencions, deixant que s'expressen lliurement sobre el que els sembla més important o més els ha impactat d'aquest document.

Annex

OBJECTIU A MILLORAR: LA SALUT MATERNA

Tindre salut no és, solament, l'absència d'afeccions o malalties. El concepte de salut és ample, i mostra una manera de viure, realitzar-se i pertànyer a un grup en una societat concreta, que abasta la necessitat que es complisquen una sèrie d'elements:

- Serveis sanitaris (personal, centres sanitaris, medicaments...)
- Aliments adequats i abastament.
- Aigua potable i sanejaments.
- Educació.
- Capacitat i possibilitats per a gaudir de l'oci i la cultura.
- Un entorn social que permeta el desenvolupament integral de la persona en tots els seus àmbits: físic, cultural i espiritual.

Salut i dona

Moltes dones als països més empobrits, no gaudeixen de bona part d'aquests elements, al que s'uneixen els problemes específics de la maternitat. Això porta al fet que cada minut, una dona perd la vida per causes relacionades amb l'embaràs, la qual cosa representa més de mig milió de vides perdudes cada any. I per cada dona que mor, trenta pateixen malalties greus de diversa naturalesa.

Hi ha una sèrie de causes, que habitualment es donen unides, però que, per a conèixer-les millor, es poden dividir en dos grans grups:

A- Biològiques o mèdiques: són les complicacions en l'embaràs i en el part, la causa principal de les morts entre les dones entre 15 i 49 anys. Els grans determinants d'aquesta alta mortalitat són les deficiències en l'atenció sanitària general i en els serveis d'atenció al part apropiats, la qual cosa fa que el 99% de les morts ocorreguen als països en desenvolupament.

Aquests problemes mèdics es veuen agreujats per tot un seguit de deficiències en molts països:

- **Febles sistemes de salut:** La poca disponibilitat de serveis de salut adequats, fins i tot en zones rurals o en les zones pobres de les ciutats. Això és un factor important que pot significar majors índexs de mortalitat materna i infantil, especialment si sorgeixen complicacions en el moment del part.
- A això s'uneixen les **inadequades infraestructures**. En primer lloc, les de transport, que impedeix a moltes dones arribar a molts d'aquests serveis en cas d'una emergència en el part, per exemple.
En segon lloc, està la falta d'accés a serveis bàsics com l'aigua i als sanejaments. L'accés a l'aigua i a sanejament bàsic és un dret humà i ha de considerar-se com una condició imprescindible del dret fonamental a la vida i com un element clau de les estratègies per a millorar la salut materna.
- **Falta de personal mèdic**, un problema important a tots els nivells. La manca de personal fa que no es puguin tractar adequadament malalties que s'agregen durant l'embaràs, i que sovint els parts siguin atesos per comares tradicionals, moltes de les quals no estan preparades per a atendre casos problemàtics.
- La **Sida** i les **Malalties de Transmissió Sexual (MTS)**. Les dones, per les seues condicions biològiques, pateixen les MTS en quantitats cinc vegades superiors als homes. Les dones infectades, transmeten la malaltia als seus fills. A més, aquestes malalties poden produir complicacions extra en els embarassos i el pospart que causen moltes morts maternes.

Annex

B- Socials i culturals:

- **La desigualtat de les dones.** Aquest és un factor clau, ja que constitueix un dels principals obstacles per a gaudir del dret a la salut. Moltes dones han de comptar amb el permís de l'espòs o els parents polítics per a anar a un centre de salut, i sovint no poden decidir sobre tindre fills en un determinat moment. Aquesta discriminació també es nota en el menor accés de les xiquetes a l'escola. A grans trets, la educació millora la salut de les mares:
  - Aquelles joves que van a escola solen casar-se més tard, normalment tenen menys embarassos o més espaiats i, en la mesura de les seues possibilitats, es procuren atenció en el part.
  - Les mares amb educació milloren la qualitat de vida de la seua llar, a causa de la seua influència sobre la salut i nutrició de la família i en l'educació dels seus fills. Cada any d'educació que reben les mares, suposa una reducció d'entre un 5 i un 10% en la taxa mortalitat de menors de 5 anys.
- **L'alimentació**, que està unida a la desigualtat, la qual cosa fa que els aliments no es repartisquen equitativament en les famílies i les comunitats, i sovint, dones i xiquetes mengen pitjor que els homes. Moltes dones, en estar insuficientment alimentades, afronten majors riscos al llarg de l'embaràs i majors perills en el part.
- **Altres taxes de fecunditat:** Als països de baix desenvolupament humà, la taxa està en cinc fills per dona. Les dones que donen a llum molts fills, són especialment vulnerables a malalties i seqüeles.
- **La joventut de la mare:** Tots els problemes sanitaris units a la maternitat als països empobrits s'aguditzen quan les mares són molt joves. Quan les xiquetes són percebudes com un last econòmic per a la família, el seu matrimoni forma part d'una estratègia per a la supervivència. El matrimoni abans d'hora porta a les xiquetes al risc de quedar-se embarassades molt joves.

Mortalitat materna

Buscar en la web el mapa amb els països del món segons IDH

<http://gestion.manosunidas.org/htmlres/educacion/files/mapa%20IDH.pdf>

Explicar a l'alumnat el concepte de l'IDH per a classificar els països.

Tenint en compte aquesta classificació, mostrar la infografia i, a la vista de l'activitat anterior, reflexionar sobre el que ens mostra:

- Què ens sorgeix en veure els índexs de mortalitat materna dels quatre grups de països?, Quines conclusions podem traure sobre la distribució de la mortalitat materna en el món?
- Comentar la frase "*La pobresa és un factor de risc per a les dones*"
- Veiem alguna relació si comparem les xifres d'aquest gràfic amb les dades de l'Índex de desigualtat de gènere de la infografia de setembre?